

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 25.11.2011
COM(2011) 790 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Pirmais gada pārskats par ES Iekšējās drošības stratēģijas īstenošanu

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Pirmais gada pārskats par ES Iekšējās drošības stratēģijas īstenošanu

I. Ievads

Šā gada jūlijā labēji noskaņots ekstrēmists Norvēģijā veic nāvējošu teroristisku uzbrukumu. Augustā Apvienotās Karalistes valsts iestādes aiztur rekordlielu kokaīna daudzumu – 1,2 tonnas. Visā ES kibernetiskie uzbrukumi nodara arvien lielāku kaitējumu publiskajām un privātajām datorsistēmām. Šādi notikumi spilgti apliecina, cik svarīgi ir rīkoties, lai novērstu draudus iekšējai drošībai.

Dokumentā “ES iekšējās drošības stratēģija darbībā”¹, kas tika pieņemts 2010. gada novembrī, tika uzskaitītas prioritātes, uz kurām ES jāvērs galvenā uzmanība turpmākajos gados, proti: 1) sagraut starptautiskos noziedznieku tīklus, 2) novērst terorismu un risināt jautājumus saistībā ar vardarbīgu radikalizēšanos un vervēšanu, 3) uzlabot pilsoņu un uzņēmumu drošību kibertelpā, 4) stiprināt drošību, izmantojot robežu pārvaldību, un 5) uzlabot Eiropas izturētspēju krīzes un katastrofu gadījumos.

Tā kā rodas arvien jauni draudi drošībai un tie turpina attīstīties, ES jābūt gatavai rīkoties. Nepieciešams, lai ES organizācijas, piemēram, Eiropols, *Eurojust*, *Frontex* un ES Vienotais situāciju centrs (SitCen) regulāri veiktu draudu un riska novērtējumus.

Jaunākajā Eiropola ziņojumā² konstatēti trīs īpaši satraucoši jauni draudi:

Pirmkārt, jautājumi saistībā ar **interneta tehnoloģijas** ātrdarbīgo raksturu. Internets ir kļuvis par neatņemamu sastāvdaļu ES pilsoņu ikdienas dzīvē, taču tas arvien vairāk kļūst arī par vidi, kurā tiek veikts plašs noziedzīgu darbību klāsts, kā arī par teroristu propagandas ieroci. Kļūstot arvien atkarīgāka no interneta tehnoloģijas, mūsu sabiedrība kļūst arvien neaizsargātāka pret augsta profila hakeru uzbrukumiem, kas var būt vērsti pret pārvaldes iestādēm, rūpniecības kontroles sistēmām vai bankām.

Otrkārt, **pašreizējās ekonomiskās krīzes** potenciālā ietekme. Arvien lielākie finansiālie ierobežojumi var samazināt resursus, kas publiskajām iestādēm ir pieejami, lai cīnītos pret draudiem iekšējai drošībai. Tam nav acīmredzama un tūlītēja risinājuma – tomēr mums visiem jāapzinās ierobežojumi un to ietekme.

Treškārt, **drošības ārējās dimensijas** ietekme uz ES. ES iekšējā drošība ir cieši saistīta ar drošības situāciju tās kaimiņos, kā pierādīja nesenie notikumi arābu pasaulē. Šie rosinošie notikumi, kas nes demokrātiju un uzplaukumu reģionam, ir izraisījuši arī būtisku cilvēku pārvietošanos, palielinot noslodzi kaimiņvalstu robežpārvaldības spējām, tostarp pie ES ārējām robežām. Tāpat turpmāka cilvēku pārvietošana un trūkumi pārvaldībā var radīt apstākļus noziedznieku un teroristu aktivitātes pieaugumam visā Sahelā. ES dienvidaustrumu kaimiņreģionā bažas arvien rada Rietumbalkānu valstis, jo tur pastāvīgi darbojas starptautiskā

¹ Komisijas Paziņojums “ES iekšējās drošības stratēģija darbībā – pieci soļi pretim drošākai Eiropai”, COM(2010) 673/3, (turpmāk – „IDS darbībā”).

² Skatīt: Eiropola Organizētās noziedzības draudu novērtējumu 2011. gadā (OCTA 2011).

organizētā noziedzība, piemēram, notiek nelikumīga narkotiku tirdzniecība, kā arī cilvēku un viltotu preču tirdzniecība.

ES nepieciešamība sadarboties, lai stātos pretī šiem pārbaudījumiem, ir lielāka kā jebkad. Turpmākajos gados būs nepieciešams īstenot noteiktās darbības. Bet ar to vien nebūs gana. Šos stratēģiskos mērķus nepieciešams iestrādāt konkrētos plānos un darbībās. Šajā sakarā Komisija atzinīgi vērtē ES Saskaņas politikas ciklu, kura ietvaros politiskās prioritātes un draudu novērtējumus iestrādās operatīvās rīcības plānos, īpaši smagās starptautiskās un organizētās noziedzības, kibernetizācijas un robežu pārvaldības jomās, nākot klajā ar astoņām prioritātēm, par ko vienojās Padomē³.

Turpinot "Iekšējās drošības stratēģijas darbībā" īstenošanu, Komisija arī turpmāk nodrošinās, ka tiek pilnībā ievērots tiesiskums un Eiropas Pamattiesību harta, tostarp personu tiesības uz privātumu.

Turpmākajā ziņojumā ir iekļauts novērtējums par "IDS darbībā" īstenošanu 2011. gadā. Tajā izklāstīta situācija ES iekšējās drošības jomā attiecībā uz katru no IDS pieciem mērķiem⁴ un sniegts ieskats plānotajās 2012. gada darbībās. Pielikumā ir iekļauts galveno 2011. gadā īstenoto pasākumu sīks izvērtējums.

II. Situācija ES iekšējās drošības jomā

1. Organizētā noziedzība/starptautiskie noziedznieku tīkli

Veidojas jauna noziedzības aina, kurai raksturīgas ļoti mobilas un elastīgas grupas, kas darbojas vairākās jurisdikcijās un noziedzības sektoros un kuras jo īpaši liek lietā plaša mēroga nelikumīgu interneta izmantošanu. Vislabāk apgādāto grupējumu noziedzīgā darbība izpaužas daudzveidīgi, kā rezultātā šie grupējumi spēj labāk izdzīvot ekonomiski grūtos laikos un nostiprinās to spējas apzināt un izmantot jaunus nelikumīgos tirgus. Darbības, kuru lēstais riska līmenis ir zems, piemēram, krāpšanās ar emisiju kredītiem, krāpšanās ar maksājumu kartēm un dažādu preču viltošana piesaista arvien lielāku noziedzīgo grupējumu interesi.

Kaut arī teroristu un organizētās noziedzības grupējumu mērķi ir atšķirīgi, šķiet, ka saikne starp to darbībām pieaug. Noziegumi tiek plaši izmantoti, lai finansētu teroristu darbības.⁵ Teroristu grupējumi var būt tieši iesaistīti organizētajā noziedzībā vai saistīti ar atsevišķiem noziedzniekiem vai noziedznieku grupējumiem tādās jomās kā ieroču un narkotiku tirdzniecība, cilvēku tirdzniecība, finansiāla krāpšana, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija un izspiešana.

Pārrobežu sadarbība starp iestādēm ir būtisks elements, lai stātos pretī problēmām ES iekšējās drošības jomā. Tomēr dalībvalstis joprojām nav pilnībā īstenojušas pieejamos informācijas apmaiņas instrumentus, īpaši Zviedrijas iniciatīvu⁶ un Prīmes lēmumus⁷. Joprojām

³ Skatīt Padomes secinājumus par ES prioritāšu noteikšanu cīņai pret organizēto noziedzību laikposmā no 2011. līdz 2013. gadam; dok. 11050/11, JAI 396 COSI 46 ENFOPOL 184 CRIMORG 81 ENFOCUSTOM 52 PESC 718 RELEX 603. Skatīt arī pielikumu.

⁴ To sagatavoja Eiropols ar *Eurojust*, *Frontex* un Komisijas *ECHO* ĢD atbalstu, cita starpā balstoties uz stratēģiskiem dokumentiem - Eiropola Organizētās noziedzības draudu novērtējumu (*OCTA*) (2011. g.) un Ziņojumu par terorisma situāciju un tendencēm ES (*TE-SAT*) (2011. g.), *Frontex* Ikgadējo riska analīzi (*ARA*) (2011. g.) un Rietumbalkānu ikgadējo riska analīzi (*WB ARA*) (2011. g.), un uz *Eurojust* lietu izskatīšanu, kas atspoguļota tā 2010. gada pārskatā.

⁵ Skatīt: Eiropola 2011. gada Ziņojumu par terorisma situāciju un tendencēm ES (*TE-SAT*).

⁶ Padomes 2006. gada 18. februāra Pamatlēmums 2006/960/TI.

nepieciešams panākt lielāku saskanību un konsolidāciju attiecībā uz pārrobežu informācijas apmaiņu tiesībsardzības jomā.

Eiropas pilsoņiem jābūt pārliecinātiem, ka noziedzīgo tīklu sekmīgai sagraušanai seko efektīva un taisnīga saukšana pie atbildības koordinētā veidā. Tomēr ne visas dalībvalstis jau ir ratificējušas un īsteno dažādus tiesu un tiesībsardzības iestāžu sadarbības instrumentus.⁸ Turklāt dalībvalstu atšķirīgās prasības saistībā ar pārrobežu kratīšanu un izņemšanu var traucēt steidzamu darbību koordinēšanu dažādās jurisdikcijās. Eiropas izmeklēšanas orderis stiprinātu savstarpējas atzišanas principu un būtu risinājums pašreizējām grūtībām, kas saistās ar informācijas un pierādījumu iegūšanu pārrobežu lietās.

ES iesaldēto un konfiscēto aktīvu kopējā vērtība joprojām ir maza salīdzinājumā ar lēstajiem noziedzīgo organizāciju līdzekļiem. Nepieciešams vairāk strādāt pie noziedzīgu līdzekļu labākas izsekošanas un aizturēšanas. Organizētā noziedzība meklē iespējas līdzekļus ieguldīt tālāk likumīgās darbībās, tādēļ ir nepieciešami stingrāki noteikumi nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanai un darbībā lielāka uzmanība jāveltī veidiem, kādos noziedznieki iefiltrējas likumīgajā ekonomikā.

Lai uzlabotu ES rīcībā esošos līdzekļus cīņai pret organizēto noziedzību, Komisija 2011. gadā cita starpā pieņēma tiesību aktu kopumu korupcijas apkarošanas jomā un ierosināja ES tiesisko regulējumu Pasažieru datu reģistra datu vākšanai par ES teritorijā ieceļojošu vai no tās izceļojošu reisus pasažieriem.

Turpmāka rīcība 2012. gadā

Komisija

- **pieņems tiesību aktu kopumu par noziedzīgi iegūtu līdzekļu konfiskāciju un atgūšanu;**
- **iesniegs priekšlikumu Eiropola un *CEPOL* reformai, kā arī Eiropas mācību shēmu;**
- **iesniegs priekšlikumu par *Eurojust* reformu;**
- **ir iecerējusi noslēgt divus jaunus PDR nolīgumus ar ASV un Kanādu;**
- **strādā pie tā, lai tiktu pieņemts tās priekšlikums direktīvai par Pasažieru datu reģistra datu vākšanu;**
- **iesniegs paziņojumu par Eiropas informācijas apmaiņas modeli;**
- **izstrādās finanšu izmeklēšanas stratēģiju;**
- **iesniegs priekšlikumu pārskatītai direktīvai par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanu/ cīņu pret terorisma finansēšanu un**
- **nāks klajā ar piecgadu stratēģiju cilvēku tirdzniecības jomā.**

⁷ Padomes Lēmumi 2008/615/TI un 2008/616/TI (Prīmes lēmumi).

⁸ Piemēram, Eiropas 1972. gada Konvencija par tiesvedības nodošanu krimināllietās un 2000. gada Konvencija par Eiropas Savienības dalībvalstu savstarpējo palīdzību krimināllietās.

Dalībvalstis tiek rosinātas

- īstenot darbības, kas paredzētas ES politikas ciklā;
- veltīt vairāk uzmanības administratīvās pieejas izstrādei, iesaistot ne tikai tiesībsardzības iestādes, bet gan visas publiskā sektora struktūras, lai aizsargātu ekonomiku pret noziedzību un korupciju;
- turpināt darbu pie efektīvu līdzekļu atguves dienestu izveides un informācijas un labākās prakses apmaiņas veicināšanas;
- ratificēt un īstenot esošos tiesību aktus tiesu iestāžu un tiesībsardzības iestāžu sadarbības un informācijas apmaiņas jomā, tostarp, Zviedrijas iniciatīvu, Datu saglabāšanas direktīvu un Prīmes lēmumus, kā arī konvencijas par tiesvedības nodošanu un savstarpējo palīdzību krimināllietās un
- nekavējoties transponēt direktīvu par cilvēku tirdzniecību.

2. Terorisms un radikalizēšanās

Desmit gadus pēc 11. septembra notikumiem statistikas dati par personām, kas tiek turētas aizdomās par terorismu, liecina, ka islāmistu terorisms joprojām rada būtiskākos draudus ES. Tomēr traģiskie notikumi Norvēģijā šā gada jūlijā atgādina, ka terorisma radītie draudi neizriet no viena vienīga noteiktu politisku vai reliģisku ideoloģiju vai motīvu kopuma. Pirmās reaģēšanas tīkls, ko izveidoja saistībā ar teroristu uzbrukumiem Londonā 2005. gadā, tika pirmoreiz aktivizēts pēc uzbrukuma Norvēģijā un izrādījās noderīgs.

Arvien lielākas bažas rada vietējais terorisms un ES pilsoņu radikalizēšanās. ES jāapsteidz iespējamie notikumi gan radikalizēšanās procesa, gan izmantoto tehnoloģiju ziņā. ES radikalizēšanās apzināšanas tīkls, kas sāka darbu 2011. gada septembrī, ir veidots tā, lai veicinātu zināšanu apmaiņu, vairotu izpratni un rastu jaunus un radošus risinājumus, kā pretoties vardarbīgam ekstrēmismam. Komisija nodrošinās, ka cīņā pret vardarbīgu ekstrēmismu gan ES iekšienē, gan ārēji tiek īstenota ar EĀDD un pretterorisma koordinātoru saskaņota pieeja.

Indivīdu radikalizēšanās risku nevar novērst pilnībā. Tādēļ būtiska nozīme cīņā pret terorismu būs iniciatīvām, kas liedz teroristiem piekļuvi finansējumam un materiāliem un uzlabo transporta drošību. Komisija 2010. gadā ierosināja ES rīcības plānu, lai stiprinātu gaisa kravu pārvadājumu drošību, kurā bija ietverti jauni noteikumi un definēti kritēriji augsta riska kravu noteikšanai, un tagad turpina darbu pie *ES aviācijas drošības riska novērtējuma izstrādes pēdējā posma*. Turklāt labāka informācijas apmaiņa ar Eiropolu un Eurojust veicinātu gan teroristu darbību novēršanu, gan saukšanu pie atbildības par tām.

Turpmāka rīcība 2012. gadā

Komisija

- ar ES radikalizēšanās apzināšanas tīkla atbalstu rīkos augsta līmeņa konferenci par cīņu pret vardarbīgu ekstrēmismu;
- sagatavos priekšlikumu kopumu, pievērsoties tam, kā teroristi izmanto internetu, un pētīt veidus, kā pretoties radikalizācijai tiešsaistē;
- ierosinās leģislatīvu instrumentu par aktīvu iesaldēšanu, lai cīnītos pret terorismu un ar to saistītām darbībām;
- pārskatīs Direktīvu par to, lai apzinātu un noteiktu Eiropas Kritiskās infrastruktūras un novērtētu vajadzību uzlabot to aizsardzību;
- iesniegs termiņa vidusposma pārskatu par ES *CBRN* rīcības plānu un ES rīcības plāna attiecībā uz sprāgstvielām pārskatu
- ierosinās variantus ES teroristu finansēšanas izsekošanas sistēmas izveidei, pamatojoties uz diskusijām ar Padomi un Eiropas Parlamentu un
- ierosinās variantus, kā vēl vairāk stiprināt transporta drošību, galveno uzmanību pievēršot sauszemes transporta jautājumiem.

Dalībvalstis tiek rosinātas

- īstenot rīcības plānu gaisa kravu pārvadājumu drošības jomā un
- stiprināt pasākumus, lai pretotos vardarbīgam ekstrēmismam.

3. Kibernoziedzība un kibersdrošība

ES savas attīstītās interneta infrastruktūras, tā plašā lietojuma un arvien vairāk uz internetu balstītās ekonomikas un maksājumu sistēmu dēļ ir būtisks kibernetizācijas mērķis. Tehnoloģiju straujās un sarežģītās attīstības rezultātā kibernetizācija visu laiku vērsas plašumā. Jaunas tehnoloģijas tendences, piemēram, mākoņdatošana un arvien intensīvāks mobilo ierīču lietojums, rada papildu draudus lietotājiem un rada sarežģītākus uzdevumus tiesībsargāšanas iestādēm.⁹ Interneta tehnoloģijas plašā pielietošana ES ir arī izraisījusi līdz šim nepieredzētu bērnu izmantošanu atainojošu materiālu tirgus un intelektuālā īpašuma zādību pieaugumu.

Internetam nav robežu, taču jurisdikcija saukšanai pie atbildības par kibernetizāciju joprojām beidzas pie valstu robežām. Dalībvalstīm nepieciešams apvienot spēkus ES līmenī, lai reaģētu kopīgi. Tas arī ietvertu ES aģentūru esošo spēju plašāku izmantošanu. Arī sadarbība ar starptautiskiem partneriem stiprinās ES spējas cīnīties pret kibernetizāciju.

2011. gadā ir gūti panākumi, sagatavojot pamatu Eiropas kibernetizācijas centra izveidei, kā arī sniedzot atbalstu dalībvalstīm valstu/valdību reaģēšanas grupu datorapdraudējumu gadījumos izveidē. ES un ASV darba grupa kibersdrošības un kibernetizācijas jautājumos ir guvusi labus rezultātus – gan sadarbībā bērnu pornogrāfijas apkarošanas jomā, gan kopīgās kibernetizācijas novēršanas mācībās.

Turpmāka rīcība 2012. gadā

Komisija

- **Izstrādās vispārēju Eiropas stratēģiju interneta drošības jomā;**
- **veiks visus sagatavošanās darbus līdz 2013. gadam izveidojamā Eiropas kibernetizācijas centra konfigurēšanai un**
- **turpinās darbu, balstoties uz ES un ASV darba grupa kibersdrošības un kibernetizācijas jautājumos paveikto, un ierosinās sadarbību ar citiem starptautiskiem partneriem.**

Dalībvalstis tiek rosinātas

- **īstenot darbības, kas paredzētas ES politikas ciklā;**
- **turpināt centienus attīstīt valsts kibernetizācijas apzināšanās spējas un mācību spējas šajā jomā un veidot izcilības centrus;**
- **ratificēt Eiropas Padomes Konvenciju par kibernetizāciju;¹⁰**
- **izveidot valstu/valdību reaģēšanas grupas datorapdraudējumu gadījumos (CERT) un radīt labi darbojošos tīklu un**
- **uzlabot ziņošanas sistēmas par kibernetizāciju.**

⁹ Skatīt: Eiropola Internetā balstītās organizētās noziedzības draudu novērtējumu (*Threat Assessment on Internet Facilitated Organised Crime*) (iOCTA), 2011. gads.

¹⁰ Konvenciju vēl nav ratificējušas Austrija, Beļģija, Čehija, Grieķija, Īrija, Luksemburga, Malta, Polija un Zviedrija.

4. Robežu pārvaldība

Visā 2011. gada laikā dalībvalstīm un *Frontex* bija jāveic intensīvāki pasākumi, lai pretotos arvien lielākajam spiedienam pie ES ārējām robežām. Kopš operācijas *Hera* izvēršanas 2006. gadā *Frontex* ir sekmīgi apturējusi nelegālo migrantu plūsmu no Rietumāfrikas uz Kanāriju salām. Pie ES austrumu robežas joprojām vērojama liela apjoma kontrabanda. Tomēr Komisija šogad nāca klajā ar vairākiem pasākumiem, kas jāveic, lai risinātu šo problēmu.¹¹ Pašlaik galvenie nelegālas robežšķērsošanas punkti, ieceļojot ES, ir jūras robeža Vidusjūrā un sauszemes robeža ar Turciju, un domājams, ka tā būs arī turpmāk.

Pēc nesenajiem notikumiem Ziemeļāfrikā, šķērsojot jūras robežu Vidusjūrā, ES ieceļoja vairāk nekā 50 000 migrantu, bieži ar noziedzīgo tīklu palīdzību. *Frontex* kopīgās operācijas *Hermes* izvēršana 2011. gada februārī bija būtisks ieguldījums šā maršruta patrulēšanā. Tāpat arī *Frontex* Ātrās reaģēšanas robežapsardzes vienība (RABIT), kas pirmoreiz savas pastāvēšanas laikā sniedza robežpārvaldības atbalstu pie Grieķijas un Turcijas sauszemes robežas, uzdevuma veikšanas laikā veicināja nelikumīgo šķērsošanu skaita samazināšanos par 75 %.

Komisija 2011. gada janvārī nāca klajā ar Eiropas Robežu uzraudzības sistēmas (*EUROSUR*) satvaru. *Frontex* sadarbībā ar sešām dalībvalstīm ir sākusi izmēģinājuma projektu pie ārējās sauszemes/jūras robežas. Projektā gūtās atziņas ir izmantotas Komisijas tiesību akta priekšlikumā par *EUROSUR*, kuru paredzēts iesniegt 2011. gada decembrī, lai tas sāktu darboties 2013. gadā.

Ārējo robežu pārvaldībai gan jāstiprina drošība, gan jāveicina ceļošana. Paturot prātā šos mērķus, Komisija 2011. gadā ir iesniegusi priekšlikumus Šengenas novērtēšanas un uzraudzības sistēmas uzlabošanai un analīzi par Ieceļošanas/izceļošanas sistēmas un reģistrēto ceļotāju programmas izveidi, kā to bija aicinājusi Padome.

Turpmāka rīcība 2012. gadā

Komisija

- **iesniegs priekšlikumus, pamatojoties uz diskusiju rezultātiem par Paziņojumu par viedrobežām (Ieceļošanas/izceļošanas sistēmu un reģistrēto ceļotāju programmu); un**
- **nāks klajā ar ierosinājumiem, kā uzlabot koordināciju robežpārbaužu jomā, kuras veic dažādas valsts iestādes (policija, robežsardze un muita).**

Dalībvalstis tiek rosinātas

- **īstenot darbības, kas paredzētas ES politikas ciklā;**
- **turpināt pasākumus saistībā ar *EUROSUR* izveidi un**
- **aktīvi piedalīties dialogos par migrāciju, mobilitāti un drošību ar jaunajām valdībām Ziemeļāfrikā un Tuvajos Austrumos.**

¹¹ http://ec.europa.eu/anti_fraud/documents/Working-paper.pdf

5. Krīžu un katastrofu pārvarēšana

Pēdējo gadu laikā Eiropas pilsoņiem nācies saskarties ar dažādām katastrofām - gan dabas, gan cilvēku izraisītām. Joprojām pastāv tādu ļaunprātīgu aktu draudi kā terorisms vai kibernetiskie uzbrukumi, un ļaunprātīgi vai aiz neuzmanības izraisīta slimību ierosinātāju vai patogēnu izplatīšanās. Zemestrīce Akvilā, Itālijā, Islandes vulkāna izvirduma radīto pelnu mākonis un terorista sarīkotais uzbrukums jūlijā Norvēģijā vēl vairāk apliecina nepieciešamību ES stiprināt savas krīžu un katastrofu pārvarēšanas spējas. Turklāt Fukušimas avārija spilgti parādīja ne vien notikumu cēloņsakarības potenciālu – zemestrīce izraisa cunami, bet tas – kodolkrīzi –, bet arī šādu notikumu ietekmi uz visu pasauli, piemēram, uz starptautisko transportu, muitu un pārtikas nekaitīgumu, kam nepieciešami sarežģīti risinājumi riska pārvaldības jomā.

Šo pārbaudījumu sarežģītība un apmērs prasa visaptverošu pieeju riska izvērtēšanai, prognožu sagatavošanai un novēršanai, gatavībai un seku mazināšanai. Tādēļ nepieciešams apvienot dažādas politikas jomas, instrumentus un dienestus, kas ir pieejami ES un dalībvalstīm.

Ar Eiropola, *Frontex* un ES Vienotā situāciju centra (SitCen) un Eiropas Komisijas Uzraudzības un informācijas centra starpniecību ES var paļauties uz zināmām spējām un speciālajām zināšanām attiecībā uz informācijas vākšanu, analīzi un draudu novērtējumu un rīcību ārkārtas situācijās dažādās iekšējās drošības jomās. Tomēr viens no grūtākajiem galvenajiem uzdevumiem tuvāko gadu laikā būs pakāpeniski virzīties uz saskanīgu riska pārvaldības politiku, draudu un riska novērtējumu sasaistot ar politikas formulēšanu un īstenošanu. 2011. gadā ir sperti pirmie soļi šajā virzienā.

Turpmāka rīcība 2012. gadā

Komisija

- **dos ieguldījumu ES draudu un riska novērtējuma politikas turpmākā izstrādē un sagatavos pārskatu par galvenajiem dabas un cilvēku izraisītu krīžu un katastrofu riskiem, ar kādiem ES var nākties saskarties nākotnē;**
- **turpinās attīstīt savas stratēģiskās novērtēšanas spējas, konkrēti, apvienojot dažādu procesa dalībnieku (Eiropola, *Frontex* un SitCen) esošās specialās zināšanas iekšējās drošības jomā un**
- **kopā ar Augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos iesniegs priekšlikumu par solidaritātes klauzulas īstenošanu.**

Dalībvalstis tiek rosinātas

- **izstrādāt regulārus draudu un riska novērtējumus un**
- **atbalstīt pasākumus Eiropas reaģēšanas spēju stiprināšanai katastrofu gadījumos.**

III. Secinājumi

Šajā pārskatā par ES iekšējo drošību ir izcelti daži jautājumi, kurus nepieciešams sīkāk apsvērt Eiropas Parlamentam, dalībvalstīm, Komisijai un sabiedrībai kopumā.

Draudi, kas 2010. gada novembrī tika izcelti dokumentā “IDS darbībā”, 2011. gadā nav zaudējuši savu aktualitāti, un tiem joprojām būtu jāpievērš galvenā uzmanība ES darbības iekšējās drošības jomā.

Ievērojami panākumi ir gūti **cīņā pret organizēto noziedzību**, īpaši ar ES tiesību akta priekšlikumu par Pasažieru datu reģistra datu vākšanu par ES teritorijā ieejojošu vai no tās izceļojošu reisu pasažieriem un tiesību aktu kopumu pretkorupcijas jomā. Jāturpina darbs pie tiesu un tiesībaizsardzības iestāžu sadarbības un pie administratīvās pieejas izstrādes smagu noziegumu apkarošanas jomā.

Attiecībā uz **terorismu un radikalizēšanos** starp panākumiem īpaši jāizceļ Eiropas radikalizēšanās apzināšanas tīkla izveide. Būtisks solis uz priekšu ir arī pieņemtais paziņojums par ES Teroristu finansēšanas izsekošanas sistēmu. Tomēr nepieciešams kāpināt centienus attiecībā uz *administratīvo pasākumu sistēmu teroristu aktīvu iesaldēšanai* un uz sauszemes transporta drošības uzlabošanu.

Darbības **kibernoziedzības** apkarošanas jomā izvērsās labi. Ir gūti panākumi saistībā ar Eiropas kibernoziedzības centra izveidi un reaģēšanas grupu datorapdraudējumu gadījumos izveidi. Vairākām dalībvalstīm nepieciešams nekavējoties rīkoties, lai ratificētu Budapeštas konvenciju.

Robežu pārvaldības jomā notiek *EUROSUR* izveide, tomēr nepieciešams turpināt apspriest viedrobežu priekšlikumus un turpināt darbu, lai uzlabotu aģentūru sadarbību valsts līmenī.

Tāpat ir gūti panākumi darbībās, kas attiecas uz **krīžu un katastrofu pārvarēšanu**. Piemēram, 2011. gadā tika strādāts riska novērtēšanas jomā. Tomēr krīzes pārvarēšanas jomā ir nepieciešams papildu ieguldījums, lai mēs varētu sasniegt mūsu mērķi. Būtiska ir pilna apņemšanās un sadarbība starp dalībvalstīm, Komisiju un EĀDD.

Ir turpinājies darbs, lai pārvarētu plaisas starp iekšējo un ārējo drošību. Ir izstrādātas vairākas iniciatīvas sadarbības un koordinācijas veicināšanai, tostarp praktiska sadarbība terorisma, starptautiskās noziedzības un nelegālās migrācijas jautājumos Rietumbalkānos, Āfrikas ragā un Sahelā. Turklāt EĀDD un Komisija izstrādāja kopīgu dokumentu par saišu stiprināšanu starp Kopīgās drošības un aizsardzības politikas (KDAP) jomas un Brīvības, drošības un tiesiskuma (TI) jomas procesu dalībniekiem, tostarp paredzot sadarbības iespējas starp KDAP policijas misijām un Eiropolu.

Visbeidzot, lai ikviena stratēģija izdotos, tai nepieciešams sasniegt konkrētus rezultātus. Attiecībā uz “IDS darbībā” 2011. gads bijis cerīgs sākums. Taču priekšā vēl ir trīs gadi un daudz darba, lai garantētu Eiropas pilsoņu drošību. Laikā līdz nākamajam gada ziņojumam ir jāpanāk progress attiecībā uz visām prioritātēm, bet jo īpaši cīņā pret smago un organizēto noziedzību, kā arī arvien pieaugošo kiberdraudu novēršanā.

Pielikums

Piecu IDS mērķu īstenošana 2011. gadā

Šajā pielikumā sniegta jaunākā informācija par „Iekšējās drošības stratēģijas darbībā” piecu prioritāšu īstenošanu, ietverot informāciju par galvenajiem sasniegumiem 2011. gadā un tabulu, kura izklāstīta situācija attiecībā uz pasākumiem, kas paredzēti katra mērķa sasniegšanai.

Kopš “IDS darbībā” pieņemšanas 2010. gadā Padome ir pieņēmusi arī ES “Saskaņas” politikas ciklu organizētās noziedzības jomā laikposmam no 2011. gada līdz 2013. gadam. Tajā ir astoņas prioritātes, kuras vērstas uz cīņu pret smago un organizēto noziedzību un kibernetizāciju, kā arī uz robežu pārvaldību.¹² Šī metodoloģija ir svarīgs solis virzienā uz politikas prioritāšu un IDS stratēģijas iestrādi darbībā, kas dod konkrētus kolektīvus rezultātus iekšējās drošības jomā.

1. mērķis. Sagraut starptautiskos noziedznieku tīklus

ES Pasažieru datu reģistrs (PDR)

Komisija 2011. gada februārī ierosināja ES tiesību aktu par Pasažieru datu reģistra datu vākšanu par ES teritorijā ieceļojošu vai no tās izceļojošu reisu pasažieriem. Tā mērķis ir dot dalībvalstu kompetentajām iestādēm iespēju analizēt datus nolūkā novērst un atklāt teroristu nodarījumus un smagus noziegumus un saukt pie atbildības par tiem. Šo priekšlikumu patlaban apspriež Eiropas Parlaments un Padome. Priekšlikums ir daļa no plašākas politikas PDR jomā, kuras ietvaros paredzēts noslēgt PDR nolīgumus ar trešām valstīm. Šādi nolīgumi ļauj minēto valstu tiesībsargāšanas iestādēm tādā pašā nolūkā izmantot PDR datus, kuru izcelsme ir ES. Esošie nolīgumi ar Kanādu un ASV pašlaik tiek apspriesti vēlreiz, bet 2011. gada septembrī tika parakstīts jauns nolīgums ar Austrāliju.

¹² ES Saskaņas politikas cikls ietver šādas astoņas prioritātes:

1. vājināt Rietumāfrikā aktīvu darbību izvēršanu vai tur bāzēto organizētās noziedzības grupējumu spējas ievest kokaīnu un heroīnu ES, un pārvaldāt minētās vielas ES teritorijā;
2. mazināt Rietumbalkānu lomu saistībā ar to, ka šis reģions kalpo par ievēšanai ES paredzētu nelegālu preču galveno tranzīta un uzglabāšanas zonu un par organizētās noziedzības grupējumu, tostarp albāņu organizētās noziedzības grupējumu, loģistikas centru;
3. vājināt organizētās noziedzības grupējumu spējas veicināt nelegālo imigrantu nokļūšanu ES, jo īpaši caur Eiropas dienvidu, dienvidaustrumu un austrumu daļu un pāri Grieķijas un Turcijas robežai, kā arī no krīzes skartajām Vidusjūras reģiona teritorijām netālu no Ziemeļāfrikas;
4. mazināt sintētisko narkotiku, tostarp jaunu psihoaktīvo vielu, ražošanu un izplatīšanu ES;
5. pārtraukt konteineru sūtījumus, tostarp ar jūras un gaisa transportu, ar kuriem ES tiek ievestas nelegālas preces, tostarp kokaīns, heroīns, marihuāna, viltoti ražojumi un cigaretes;
6. apkarot visa veida cilvēku tirdzniecību un cilvēku kontrabandu, vērsties pret organizētās noziedzības grupējumiem, kas šādas kriminālas darbības veic ES dienvidu, dienvidrietumu un dienvidaustrumu noziedzības centros;
7. samazināt mobilo (ceļojošo) organizētās noziedzības grupējumu vispārējās spējas iesaistīties kriminālās darbības;
8. pastiprināt cīņu pret kibernetizāciju un to, ka organizētās noziedzības grupējumi internetu ļaunprātīgi izmanto kriminālos nolūkos.

Komisija ir iekļāvusi programmas “Noziedzības profilakse un apkarošana” (ISEC) 2012. gada darba programmā¹³ 25 miljonus euro PDR vienību izveides dalībvalstīs finansēšanas iespējām.

Kopējas izmeklēšanas grupas

Lai sniegtu atbalstu kopēju izmeklēšanas grupu (JIT) izveidei, īpaši īsā laikā, un panāktu pozitīvu praktisko ietekmi uz cīņu pret pārobežu noziedzību, Komisija ir nodrošinājusi finansējuma otro kārtu 2,1 miliona euro apmērā Eurojust JIT projektam „Atbalsts kopēju izmeklēšanas grupu plašākai izmantošanai”. Projekts atbalsta jaunu JIT veidošanu, kā arī esošās JIT, tām uzlabojot finansiālās palīdzības pieejamību turpmākiem gadiem. Eurojust projekts jau ir sniedzis atbalstu 33 JIT, kas izmeklē tādus noziegumus kā, piemēram, narkotiku tirdzniecība, cilvēku tirdzniecība, nelikumīga imigrācija, ar transportlīdzekļiem saistīti noziegumi, kiberneti noziegumi un finanšu noziegumi. Arī Eiropols ir devis ieguldījumu JIT izveidē un darbā, – pateicoties tā ātrajiem un drošajiem sakariem un informācijas apmaiņas tīklam, loģistikas un tiesu ekspertu atbalstam un analītiskajām spējām.

1. piemērs.

Eurojust bija viens no atbalsta sniedzējiem sekmīgajai kopējai izmeklēšanas grupai, kas tika izveidota starp Vāciju un Rumāniju, lai izmeklētu cilvēku tirdzniecībā iesaistīta organizētās noziedzības grupējuma darbības. Šīs izmeklēšanas rezultātā 50 noziedzīgu nodarījumu izdarītājiem tika uzrādītas apsūdzības cilvēku tirdzniecībā un ar to saistītos noziegumos, līdz šim ir notiesāti 6 likumpārkāpēji, nopratināti 148 liecinieki un konfiscēti 860 000 euro (nauda un īpašumi). JIT finansējuma projekta ietvaros Eurojust ir sniedzis atbalstu saistība ar JIT locekļu ceļošanas un uzturēšanās izmaksām, kas ļāva veikt tiešu saziņu un īstenot minētas kopīgās izmeklēšanas darbības. Finansiālais atbalsts tika sniegts arī izmeklēšanas materiālu tulkošanai.

2. piemērs.

Daudzpusējai JIT, kuru koordinēja Eurojust, bija būtiska loma, lai sekmīgi izmeklētu un sauktu pie atbildības vainīgos liela mēroga kokaīna tirdzniecībā no Dienvidamerikas uz Eiropu. JIT vienošanās vispirms tika parakstīta uz sešiem mēnešiem, taču tā tika vairākas reizes pagarināta, lai nodrošinātu nepārtrauktu darbu vairāk nekā divu gadu garumā. Izmeklēšanas un tiesu iestādes JIT ietvaros regulāri tikās, lai lemtu par kopīgo stratēģiju un veiktu informācijas un pierādījumu apmaiņu bez kavēšanās, kas raksturīga parastajiem savstarpējās tiesiskās palīdzības lūgumiem. X valsts prokurori un tiesībsargības iestādes bija klāt aizdomās turēto personu nopratināšanā Y valstī. JIT vadītāju iecelšana, piešķirot tiem pilnvaras vadīt visu JIT, kad darbība norisinās viņu valstī, veicināja tiesībsargības un tiesu iestāžu sadarbības pasākumu ātru izpildi dažādās jurisdikcijās. Eurojust, rīkojot sanāksmes Hāgā, koordinēja JIT darbu, kurā aktīvi piedalījās un analītisku ieguldījumu sniedza Eiropols. Eurojust sniegtais JIT finansējums tika izmantots, lai palīdzētu segt tādas izmaksas kā mutiskās tulkošanas, dokumentu

¹³ C (2011) 6306 galīgā redakcija, pieņemta 2001. gada 19. septembrī.

tulkošanas, ceļošanas un uzturēšanās izdevumus. Eurojust arī nodrošināja ierīces, lai JIT locekļi varētu droši sazināties. JIT veicināja apmēram 30 vadošo aizdomās turēto personu aizturēšanu visā pasaulē, vairāk nekā 1000 kg kokaīna konfiskāciju un aktīvu arestu, kuru vērtība mērāma miljonos euro.

Kopš 2011. gada februāra *Eurojust* ietvaros ir darbojies Kopējo izmeklēšanas grupu tīkla sekretariāts¹⁴ nolūkā vairot informētību, risināt problēmas un veikt labākās prakses apmaiņu starp speciālistiem. *Eurojust* pārskatītā lēmuma noteikumi, saskaņā ar kuriem nosacījums Kopienas finansējumam *JIT* ir, lai tajā piedalīties būtu aicināta *Eurojust* (9.f pants), un kuri nodrošina, ka dalībvalstis paziņo *Eurojust* par *JIT* izveidošanu (13. panta 5. punkts), palīdzēs radīt precīzāku pārskatu par visām ES esošajām *JIT*.

Korupcijas apkarošana

Korupcija ilgi ir tikusi uzskatīta galvenokārt par valsts mēroga problēmu. Tomēr laika gaitā kļuvis acīmredzams, ka tai ir arī pārrobežu ietekme un to nevar sekmīgi apkarot izolēti. Pārrobežu organizētā noziedzība bieži izmanto kukuļošanu, lai veicinātu iefiltrēšanos tiesību sistēmā. Likumi un iestādes, kas nepieciešami, lai risinātu korupcijas problēmu, lielākoties pastāv, tomēr pretkorupcijas politikas īstenošana ES dalībvalstīs joprojām notiek nevienādā apmērā. Stokholmas programmā Komisija tiek aicināta izstrādāt rādītājus, lai novērtētu dalībvalstu pasākumus korupcijas apkarošanas jomā.

Komisija 2011. gada jūnijā pieņēma pretkorupcijas tiesību aktu kopumu, ar kuru tika izveidots ES ziņošanas mehānisms (ES Pretkorupcijas ziņojums), lai periodiski novērtētu dalībvalstu pasākumus cīņā pret korupciju. ES Pretkorupcijas ziņojumā tiks novērtēti dalībvalstu sasniegumi, pieļautie trūkumi un vājās vietas, lai radītu papildu politisko gribu īstenot patiesu absolūtas neiecietības pieeju korupcijai, rosinātu līdzinieku mācības un veicinātu labākās prakses apmaiņu. Komisija ziņojumu publicēs ik pēc diviem gadiem, sākot no 2013. gada. Tajā galvenā uzmanība tiks veltīta transversāliem jautājumiem, tiks konstatētas ES tendences un sniegta analīze un ieteikumi katrai valstij atsevišķi.

Pretkorupcijas paketes ietvaros Komisijas ziņojumā par ES dalību Eiropas Padomes Pretkorupcijas starpvalstu grupā (GRECO) ir analizēti dažādi veidi, kā stiprināt sadarbību starp ES un GRECO, secinot, ka ES dalība GRECO ir atbilstīgs veids, kā strādāt pie Stokholmas programmas mērķu izpildes. Pamatojoties uz šiem konstatējumiem, Komisija drīzumā lūgs Padomei atļaut sākt sarunas par dalību GRECO. Tas radītu sinerģiju starp GRECO novērtēšanas sistēmu un ES Pretkorupcijas ziņojumu un nodrošinātu saskanīgu pieeju cīņai pret korupciju Eiropas līmenī.

¹⁴ Padomes 2002. gada 28. februāra Lēmums 2002/187/TI, ar ko izveido *Eurojust*, lai pastiprinātu cīņu pret smagiem noziegumiem, kurā grozījumi izdarīti ar Padomes Lēmumu 2003/659/TI un Padomes 2008. gada 16. decembra Lēmumu 2009/426/TI par *Eurojust* stiprināšanu.

Ar programmas „Noziedzības profilakse un apkarošana (ISEC)” finansiālo atbalstu Transparency International ir veikusi salīdzinošu pētījumu Eiropas Savienības mērogā, lai novērtētu, cik būtiski cīņā pret korupciju ir noilguma termiņi (projekts noslēdzās 2011. gada martā). Lai noteiktu gan trūkumus, gan paraugpraksi attiecībā uz noilguma termiņiem, pētījumā tiek aplūkota situācija 27 ES valstīs (sīka analīze par 11 dalībvalstīm un vispārējs pārskats par situāciju pārējās sešpadsmit). Pamatojoties uz pētījuma rezultātiem, Transparency International vajadzības gadījumā aicinās pieņemt noteikto labāko praksi¹⁵.

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu konfiskācija un atgūšana

Lai atgūtu noziedzīgi iegūtus līdzekļus, Komisija ierosinās tiesību aktus¹⁶, kas stiprinātu ES tiesisko regulējumu¹⁷ šādās jomās: noziedzīgi iegūtu līdzekļu konfiskācija un atgūšana Eiropas Savienībā un stiprināta iesaldēšanas un konfiskācijas savstarpējā atzīšana smagu noziegumu gadījumos.

Ar ISEC palīdzību ES ir palīdzējusi dalībvalstīm izveidot un stiprināt līdzekļu atgūšanas birojus. Piemēram, ISEC projekta rezultātā 2010. gadā tika izveidots Ungārijas Līdzekļu atgūves dienests, tostarp tika izstrādātas jaunas darba metodes, pamatojoties uz citu dalībvalstu labāko praksi¹⁸. Izklāsts par šo un citiem notiekošiem projektiem nolūkā veicināt labākās prakses apmaiņu starp līdzekļu atgūves dienestiem (piemēram, CEART, FENIX) tiek regulāri sniegts speciālistiem ES LAD platformas sanāksmēs.

¹⁵ *Countdown to Impunity: Corruption-related Statutes of Limitation in the European Union (EU) - JLS/2008/ISEC/100.*

¹⁶ Pieņemšana paredzēta 2012. gadā.

¹⁷ Pamatlēmums 2001/500/TI par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un konfiskāciju, Pamatlēmums 2005/212/TI par paplašinātu konfiskāciju, Pamatlēmumi 2003/577/TI un 2006/783/TI attiecīgi par iesaldēšanas rīkojumu un konfiskācijas rīkojumu savstarpēju atzīšanu. .

¹⁸ *Development of investigation methods and techniques in the field of asset recovery - JLS/2008/ISEC/FPA/C1/018.*

Progresa ziņojuma pārskata tabula par visiem IDS mērķiem un darbībām

1.MĒRĶIS: Sagraut starptautiskos noziedznieku tīklus			
	<i>1.darbība: Noziedznieku tīklu identificēšana un izjaukšana</i>	<i>2. darbība: Ekonomikas aizsardzība pret noziedznieku iefiltrēšanos</i>	<i>3. darbība: Noziedzīgi iegūto līdzekļu konfiskācija</i>
2011	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;">Priekšlikums par ES Pasažieru datu reģistra izmantošanu</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;">Priekšlikums par dalībvalstu pretkorupcijas pasākumu uzraudzību un palīdzību tām</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto; margin-top: 10px;">Valstu kontaktpunktu tīkla izveide valsts pārvaldes un regulējošām struktūrām saistībā ar "administratīvo pieeju"</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;">Komisijas priekšlikums/-i direktīvai par noziedzīgi iegūto līdzekļu konfiskāciju un atgūšanu un [regulai] par savstarpējas atzišanas principa piemērošanu iesaldēšanas un konfiskācijas rīkojumiem</div>
2012	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;">Pamatnostādnes par bankas kontu reģistru izmantošanu noziedznieku finanšu kustības izsekošanai</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto; margin-left: 20px;">ES stratēģija finanšu izmeklēšanas jomā: integrēta pieeja, lai novērstu, atklātu un izskaustu jaunākos kriminālā apdraudējuma veidus likumīgai ekonomikai</div>		
2013	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;">ES nelikumīgi iegūto līdzekļu legalizācijas apkarošanas tiesību aktu iespējama pārskatīšana, lai radītu iespēju identificēt uzņēmumu un fondu īpašniekus</div>		<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;">Kopīgi rādītāji Līdzekļu atguves dienestu snieguma novērtēšanai un norādījumi, kā nepieļaut, ka noziedznieki atkal atgūst konfiscētos līdzekļus</div>
2014	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;">Krāsu nozīme: Zaļa: darbība (plānots, ka tiks) pabeigta 2011.gadā Dzeltena: darbība notiek Sarkana: darbība nav sākta</div>		<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;">Efektīvu Līdzekļu atguves dienestu izveide un nepieciešamie pasākumi līdzekļu pārvaldībai</div>

Īsā laikā izveidotu kopējo izmeklēšanas grupu plānsaka izmantošana

Pasākumi intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzībai un viltotu preču pārdošanas internetā apkarošanai

2. mērķis. Novērst terorismu un risināt jautājumus saistībā ar radikalizēšanos un vervēšanu

ES radikalizēšanās apzināšanas tīkls

Komisija partnerībā ar Reģionu komiteju ir izveidojusi Eiropas radikalizēšanās apzināšanas tīklu (*RAN*). *RAN* 2011. gada 9. septembrī atklāja komisāre Sesīlija Malmstrēma. *RAN* ir Eiropas mēroga tīkls speciālistiem, kas ir iesaistīti cīņā pret vardarbīgu ekstrēmismu, un tas ietver politikas veidotājus, tiesībsardzības un drošības jomas amatpersonas, vietējās iestādes, akadēmiskās aprindas, vietējos ekspertus un pilsoniskās sabiedrības organizācijas, tostarp upuru grupas. Tīkla galvenie mērķi ir apkopot pieredzi, zināšanas un labo praksi un jo īpaši

- radīt *RAN* locekļiem iespēju sazināties un veidot kontaktus, lai veicinātu radikalizēšanās apzināšanu un uzlabotu saziņas metodes, kā apstrīdēt teroristu vēstījumus;
- noteikt, izmēģināt, izvērtēt un salīdzināt pieejas un gūtās atziņas cīņā pret vardarbīgu ekstrēmismu un
- sniegt informāciju politikas veidotājiem gan ES, gan dalībvalstu līmenī un darboties kā saziņas kanālam starp Komisiju un speciālistiem, kas tieši darbojas šajā jomā.

Komisija ar ISEC starpniecību sniedza atbalstu pilsoniskajai sabiedrībai un publiskajām organizācijām, kuras atklāj, tulko un apstrīd vardarbīgu ekstrēmistu propagandu, tostarp tas izpausmes internetā.

Lai stiprinātu operatīvo sadarbību cīņā pret teroristu darbībām internetā, Komisija finansēja vairākus projektus, piemēram, Vācijas vadīto daudzpusējo projektu "Eiropas ekstrēmo musulmaņu tīkla pētījumi", kurā galvenā uzmanība tika pievērsta teroristu vēstījumu saturam, kura mērķauditorija ir Eiropas jaunieši.

ISEC finansējums tika izmantots arī, lai sniegtu līdzekļus publiskā un privātā sektora dialogam nolūkā izstrādāt uz brīvprātības principa balstītu Eiropas rīcības kodeksu, ietverot labo praksi tiesībsardzības iestāžu un privātā sektora, tostarp interneta pakalpojumu sniedzēju, kā arī tīklu operatoru un sūdzību uzklaušanās tālruņa līniju sadarbības jomā.

Komisija ISEC finansējumu izmantoja arī, lai sniegtu atbalstu politikas veidotājiem un stiprinātu ES tiesībsardzības iestāžu spējas, veicot vairākus pētījumus, tostarp pētījumu par metodoloģijām un tehniskajiem līdzekļiem, lai efektīvi atklātu vardarbīgu saturu internetā un izsekotu tā autorus – šo pētījumu paredzēts pabeigt līdz 2011. gada beigām, un tas palīdzēs veikt izmeklēšanu un saukt pie atbildības tos, kas ir atbildīgi par nelikumīgo materiālu.

Finanšu ziņojumapmaiņas datu izguve un analīze (ES TFTS)

ES parakstīja Teroristu finansēšanas izsekošanas programmas nolīgums ar ASV (ASV TFTP), kas paredz tiesisko regulējumu ES finanšu ziņojumapmaiņas datu nosūtīšanai no ES uz ASV terorisma apkarošanas nolūkos. Pārskats 2011. gada martā apliecināja tā efektivitāti cīņā pret terorismu. 2011. gada jūlijā tika pieņemts arī paziņojums par ES Teroristu finansēšanas izsekošanas sistēmu (TFTS), kurā tika uzskaitīti galvenie pieejamie risinājumi šādas sistēmas izveidei un norādīti galvenie jautājumi, kurus joprojām nepieciešams atrisināt, pirms sistēmu var oficiāli ierosināt. Ar paziņojumu plānots rosināt debates ar Eiropas Parlamentu un Padomi, un Komisija pirms tiesību akta priekšlikuma iesniegšanas sagaidīs šādu diskusiju iznākumu.

Transporta drošība

Jūras transporta un aviācijas nozarēs jau ir pierādījusies pievienotā vērtība, kādu ES līmenī var radīt atbilstīgi komunikācijas un koordinācijas mehānismi, kā arī kopīgi drošības noteikumi, ņemot vērā transporta nozares pārrobežu raksturu. Gaidāmajā Komisijas paziņojumā par transporta drošību galvenā uzmanība pamatā būs pievērsta līdzvērtīgas ES pieejas izstrādē sauszemes transporta drošības jomā. Tajā arī pievērsīsies nepieciešamībai pēc atbilstīgu sistēmu esības transporta nozarē – preventīviem pasākumiem, ārkārtas rīcības plāniem drošības incidentu novēršanai, darbības atjaunošanas plāniem, mācībām utt. Galvenais uzsvars tiks likts uz to, kas jāpanāk drošības jomā, nevis uz transporta drošības prasībām priekšrakstu formā.

Lai veicinātu politikas izstrādi šajā jomā, 2012. gadā tiks izveidota konsultatīvā grupa sauszemes transporta drošības jomā. Viens no galvenajiem tajā izskatāmajiem jautājumiem būs nepieciešamība noteikt ES mēroga drošības standartus ātrgaitas dzelzceļu tīkliem.

Progresa ziņojuma pārskata tabula par visiem IDS mērķiem un darbībām

2.MĒRĶIS: Novērst terorismu un risināt jautājumus saistībā ar radikalizēšanos un vervēšanu			
	<i>1. darbība: iespēju radīšana kopienām novērst radikalizēšanos un vervēšanu</i>	<i>2. darbība: Teroristu piekļuves liegšana finansējumam un materiāliem un to veikto darbību izsekošana</i>	<i>3. darbība: Transporta aizsardzība</i>
2011	Izveidot ES radikalizēšanās apzināšanās tīklu, kurā ietilptu tiešsaistes forums un ES mēroga konferences. Sniegt atbalstu pilsoniskajai sabiedrībai vardarbīgas ekstrēmistu propagandas atklāšanā, tulkošanā un apstrīdēšanā	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">Satvars teroristu līdzekļu iesaldēšanai</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">Politika, kā ES izgūt un analizēt finanšu ziņojumapmaiņas datus</div> </div>	Paziņojums par Transporta drošības politiku
2012	Ministru konference par radikalizēšanās un vervēšanas novēršanu		
2013	Rokasgrāmata par radikalizēšanās novēršanu, vervēšanas izjaukšanu un iespēju radīšanu izklūšanai no teroristu tīkliem un rehabilitāciju		
2014	<p>Krāsu nozīme: <u>Zaļa:</u> darbība (plānots, ka tiks) pabeigta 2011. gadā <u>Dzeltena:</u> darbība notiek <u>Sarkana:</u> darbība nav sākta</p>		

Istenot rīcības plānus, lai nepieļautu piekļuvi sprāgsvielām un ķīmiskām, bioloģiskām, radioloģiskām un kodolvielām

3. mērķis. Uzlabot pilsoņu un uzņēmumu drošību kibertelpā

Eiropas Kibernozieģumu centrs

Komisija pasūtīja priekšizpēti par to, kā un kad izveidot Eiropas Kibernozieģumu centru (ECC), kas ielānots kā turpmālais centrālais punkts cīņā pret kibernoziēdzību Eiropas līmenī. Šā 2011. gada maijā uzsāktā pētījuma pirmie rezultāti sagaidāmi šā gada beigās. Galīgie rezultāti un ieteikumi būs pieejami 2012. gada sākumā. Gaidot šā pētījuma ieteikumus, Eiropols 2011. gada jūnijā nolēma pārgrupēt savu kompetenci kibernoziēdzības jomā un ir pārstrukturējis resursus, lai cīnītos pret šo noziēdzības izpausmi, kas strauji vērsās plašumā.

ISEC finansē dažādus mācību projektus tiesībaizsardzības struktūrām kibernoziēģumu izmeklēšanas nolūkā. Piemēram, 2011. gada sākumā pabeigtā ISEC projekta ietvaros tika izstrādāti un sarīkoti mācību kursi saistībā ar internetu un kriminālistikas izmeklēšanu. Mācību mērķauditorija bija dažādu tiesībaizsardzības dienestu un Eiropas un starptautisko struktūru darbinieki. Īpaša uzmanība tika veltīta ciešākas sadarbības iedibināšanai ar privāto sektoru. Projektā piedalījās partneri no visām ES dalībvalstīm un Eiropola¹⁹.

Valstu līmenī Komisija sniedza finansiālu atbalstu valstu kibernoziēdzības apzināšanās un apmācības spēju, tostarp izcilības centru attīstīšanai 2011. gadā darbu sāka četri šādi centri: 2CENTRE (Francijā un Īrijā), B-CENTRE (Beļģijā) un 2CENTRE EST (Igaunijā).

Reaģēšanas grupas datorapdraudējumu gadījumos (CERT)

Komisija 2011. gada martā pieņēma paziņojumu par informācijas kritiskās infrastruktūras aizsardzību (CIIP)²⁰, apkopojot 2009. gada CIIP rīcības plāna īstenošanas rezultātus²¹ un aprakstot turpmākās darbības, kas veicamas gan Eiropas, gan starptautiskā līmenī. Telekomunikāciju padome 2011. gada maijā pieņēma saistītus secinājumus. Tika noteiktas vairākas jomas, kurās nepieciešams vairāk strādāt pie valsts kiberoziēdzības spēju stiprināšanas, īpaši attiecībā uz valstu/valdību reaģēšanas grupu datorapdraudējumu gadījumos izveidi un labi funkcionējoša valstu/valdību CERT tīkla izveidi Eiropā līdz 2012. gadam; valstu ārkārtas rīcības plānu izstrādi kiberoziēdzību gadījumos un Eiropas ārkārtas rīcības plāna izstrādi kiberoziēdzību gadījumos; un regulāru valsts līmeņa un Eiropas mēroga mācību rīkošanu kiberoziēdzību jomā. ES iestādes turpināja virzību uz savu CERT izveidi, 2011. gada 1. jūnijā izveidojot CERT iepriekšējas konfigurācijas grupu. Tā tiks izvērtēta 12 mēnešu laikā, un tā rezultātā tiks pieņemts lēmums par nosacījumiem ES iestāžu CERT izveidei.

¹⁹ Nosaukums un atsauce: *Cybercrime Investigation — Developing and disseminating an accredited international training programme for the future - JLS/2008/ISEC/FP/C4-077*.

²⁰ COM(2011)163, Komisijas paziņojums par informācijas kritiskās infrastruktūras aizsardzību „Sasniegumi un turpmākie pasākumi — virzība uz globālu kiberoziēdzību”.

²¹ COM(2009) 149, Komisijas Paziņojums par informācijas kritiskās infrastruktūras aizsardzību "Eiropas aizsardzība pret liela mēroga kiberoziēdzībām un infrastruktūru darbības pārrāvumiem — gatavības, drošības un elastīguma uzlabošana".

ES un ASV darba grupa par kibersdrošību un kibernoziēdzību

Papildus izklāstītajiem konkrētajiem pasākumiem Komisija turpināja cieši sadarboties stratēģiskās partnerības ietvaros ES un ASV darba grupā par kibersdrošību un kibernoziēdzību, lai aizsargātu būtiskos interneta resursus pret ļaunprātīgu izmantošanu un novērstu bērnu seksuālo izmantošanu tiešsaistē un sauktu pie atbildības par to.

Rīcība internetā

Kopā ar Eiropas Ārējās darbības dienestu Komisija strādā pie Eiropas nostājas izveides attiecībā uz nesējām ierosmēm par ieteicamo rīcību internetā un iespēju radīšanu trešām valstīm izstrādāt tiesību aktus kibernoziēdzības jomā, izveidot izmeklēšanas spējas un uzlabot tīkla noturīgumu, balstoties uz Budapeštas Konvenciju par kibernoziēdzību.

Progresa ziņojuma pārskata tabula par visiem IDS mērķiem un darbībām

3. MĒRĶIS: Uzlabot pilsoņu un uzņēmumu drošību kibertelpā			
	1.darbība: Tiesībaizsardzības un tiesu iestāžu spēju attīstīšana	2.darbība: Sadarbība ar nozari, lai radītu izpaušmes iespējas un aizsardzību pilsoņiem	3.darbība: Spēju uzlabošana darbam ar kiberuzbrukumiem
2011	<div data-bbox="535 432 698 536" style="border: 1px solid black; padding: 2px;"> Eiropas kibernetizācijas centra izveides priekšizpēte </div>	<div data-bbox="1061 445 1225 568" style="border: 1px solid black; padding: 2px;"> Norādījumi sadarbībai attiecībā uz nelegālu tiešsaistes saturu </div>	
2012			<div data-bbox="1496 639 1738 831" style="border: 1px solid black; padding: 2px;"> Establishment of a network of Computer Emergency Response Teams in every MS and one for EU institutions, and regular national contingency plans and response and recovery exercises </div>
2013	<div data-bbox="535 895 732 948" style="border: 1px solid black; padding: 2px;"> ES kibernetizācijas centra izveide </div> <div data-bbox="754 951 952 1054" style="border: 1px solid black; padding: 2px;"> Kibernetizācijas izmeklēšanas un kriminālvajāšanas spēju attīstīšana </div>		<div data-bbox="1644 906 1841 1010" style="border: 1px solid black; padding: 2px;"> Eiropas informācijas apmaiņas un brīdināšanas sistēmas (EISAS) izveide </div>
2014	<div data-bbox="535 1123 779 1251" style="border: 1px solid black; padding: 2px;"> Krāsas nozīme: Zāla: darbība (plānots, ka tiks) pabeigta 2011.gadā Dzeltēna: darbība notiek Sarkanā: darbība nav sākta </div>		

Pasākumu izveide ziņošanai par kibernetizācijas un pilsoņu informēšanai par kibernetizācijas drošību

4. mērķis. Stiprināt drošību, izmantojot robežu pārvaldību

EUROSUR izveide

2011. gadā tika gūti būtiski panākumi *EUROSUR* turpmākā izstrādē un ieviešanā. Komisija 2011. gada janvārī nāca klajā ar *EUROSUR* tehnisko un darbības ietvaru un noteica pasākumus, kas veicami, lai *EUROSUR* varētu sākt darboties līdz 2013. gadam²². Attiecīgi 16 dalībvalstis no tām 18 dalībvalstīm, kas atrodas pie ES jūras robežām dienvidos un sauszemes robežām austrumos 2011. gadā ir izveidojušas savus valsts koordinācijas centrus. Līdztekus *Frontex* veido *EUROSUR* tīklu, kas ļaus valstu koordinācijas centriem un *Frontex* savstarpēju informācijas apmaiņu veikt drošā veidā. Pēc tīkla sekmīgas testēšanas, ko vasarā veica *Frontex* un Polijas valsts koordinācijas centrs, *Frontex* būs paplašinājusi *EUROSUR* tīklu, līdz 2011. gada novembrim tajā iekļaujot vēl piecas dalībvalstis. Komisija pašlaik beidz darbu pie tiesību akta projekta par *EUROSUR*, kas 2011. gada decembra vidū tiks iesniegts Padomei.

EUROSUR kontekstā un ciešā sadarbība ar COSI vairākas dalībvalstis ES dienvidos ir sākušas gatavoties reģionālā tīkla "SEAHORSE Mediterraneo" izveidei kopā ar atsevišķām izvēlētām kaimiņvalstīm Āfrikā. Vienlaikus Frontex, Eiropas Jūras drošības aģentūra (EMSA) un ES satelītu centrs (EUSC) kopīgi izstrādāja darbības koncepciju satelītu, kuģu ziņošanas sistēmu un citu uzraudzības rīku kopīgai izmantošanai. Atsevišķus šīs paredzētas aģentūru sadarbības lietojumus Frontex, EMSA, EUROPOL un CeCLAD-M²³ testēja 2011. gadā Vidusjūras rietumdaļā Frontex kopīgās operācijas Indalo ietvaros. Visbeidzot ir panākts progress vienotās informācijas apmaiņas vides (CISE) turpmākā izstrādē ES jūrniecības nozarē.

Vīzu informācijas sistēmas (VIS) izveide

2011. gadā tika gūti būtiski panākumi VIS izstrādes pabeigšanā. Piedaloties dalībvalstīm, tika īstenoti divi pēdējie centrālās VIS testēšanas posmi. Tā sauktie operatīvās sistēmas testi un pirmreizējie sistēmas akcepttesti (PSAT) tika sekmīgi pabeigti attiecīgi 2011. gada otrajā un trešajā ceturksnī. Pēc šo visaptverošo testu pabeigšanas un gatavības apliecinājumu saņemšanas no visām dalībvalstīm, kas piedalās VIS, 2011. gada 11. oktobrī VIS sāka darboties pirmajā plānā paredzētajā reģionā (Ziemeļāfrikā). Turpmākajos mēnešos un gados sistēma tiks pakāpeniski izvērsta pārējos reģionos. VIS darbības pārvaldība tiks uzticēta *C-SIS* – iestādei, kas ir atbildīga par *SIS I* darbības pārvaldību.

²² Komisijas dienestu darba dokuments, kurā nosaka *EUROSUR* tehnisko un darbības ietvaru un tā izveidei veicamos pasākumus, SEC(2011)145 galīgā redakcija, 28.1.2011. Skaīt arī COM(2008)68 galīgo redakciju, 13.2.2008 un SEC(2009)1265 galīgo redakciju, 24.9.2009.

²³ Vidusjūras Narkotiku apkarošanas koordinācijas centrs.

Preču aprites pār ārējām robežām kopīga riska pārvaldība

Muitas kodeksa drošības grozījumu un Vienotās muitas riska pārvaldības sistēmas (*CRMF*) ieviešana visā ES tika pabeigta 2011. gada 1. janvārī, ietverot pirmsievešanas un pirmsizvešanas deklarāciju sistemātisku elektronisku iesniegšanu, ko veic tirgotāji, ES muitas dienestu veiktu riska elektronisku analīzi, ziņojumu apmaiņu Vienotās muitas riska pārvaldības sistēmā (*CRMS*) un atzīto komersantu (*AEO*) programmu. Šāda pilnīga ieviešana rada pamatu iniciatīvām, lai uzlabotu riska analīzes un mērķu noteikšanai.

Progresa ziņojuma pārskata tabula par visiem IDS mērķiem un darbībām

4. MĒRĶIS: Stiprināt drošību, izmantojot robežu pārvaldību				
	1. darbība: EUROSUR pilna potenciāla izmantošana	2. darbība: Frontex ieguldījuma stiprināšana pie ārējām robežām	3. darbība: Preču aprites pār ārējām robežām kopīga riska pārvaldība	4. darbība: Iestāžu sadarbības uzlabošana valstu līmenī
2011	<p>Priekšlikums par EUROSUR izveidi</p> <p>Darbības izmēģinājuma projekts pie ES dienvidu un dienvidrietumu robežas</p>	<p>Kopīgi ziņojumi par cilvēku tirdzniecību, cilvēku kontrabandu un nelegālu preču kontrabandu, kuri kalpo par pamatu kopīgām operācijām</p>	<p>Iniciatīvas, lai uzlabotu spējas veikt risku analīzi un pievērsties tiem</p>	<p>Kopīgas riska analīzes izstrāde valstu līmenī, iesaistot policiju, robežsardzi un muitas iestādes, lai identificētu karstos punktus pie ārējām robežām</p>
2012				<p>Ierosinājumi, kā uzlabot pārbaužu koordināciju, kuras pie robežām veic dažādas iestādes</p>
2013				
2014	<p>Krāsu nozīme: Zaļa: darbība (plānots, ka tiks) pabeigta 2011. gadā Dzeltena: darbība notiek Sarkana: darbība nav sākusies</p>			<p>Iestāžu sadarbības minimuma standartu un labākās prakses izstrāde</p>

5. mērķis. Uzlabot Eiropas izturētspēju krīzes un katastrofu gadījumos

Solidaritātes klauzulas īstenošana

Īstenojot solidaritātes klauzulu, ES mērķis ir konkretizēt Lisabonas līgumā (222. panta) noteikto solidaritātes principu. Ir sācies darbs pie solidaritātes klauzulas.

ES riska novērtējuma un kartēšanas pamatnostādnes katastrofu pārvaldībai un valstu pieejas riska pārvaldībai

Ņemot vērā to, ka tiek plānots izveidot saskaņotu riska pārvaldības politiku, draudu un riska novērtējumu sasaistot ar lēmumu pieņemšanu, Komisija kopā ar dalībvalstīm ir izstrādājusi ES riska novērtējuma un kartēšanas pamatnostādnes katastrofu pārvaldībai²⁴, balstoties uz daudzu apdraudējumu un daudzu risku pieeju, principā aptverot visas dabas un cilvēku izraisītas katastrofas, tostarp teroristu aktu sekas. Līdz 2011. gada beigām dalībvalstīm būtu jāizstrādā valsts pieeja riska pārvaldībai, ietverot riska analīzi.

Veselības apdraudējumi

Eiropas Komisija izstrādā iniciatīvu veselības drošības jomā Eiropas Savienībā, lai labāk aizsargātu pilsoņu veselību pret nopietniem pārrobežu draudiem. Infekcijas slimību draudu novēršana un kontrole ES līmenī jau tiek risināta ar 1998. gadā pieņemtu tiesību aktu, kurā noteikts pamats epidemioloģiskai uzraudzībai un rīcības koordinācijai. Šī sistēma vairāk nekā desmit gadu laikā ir izrādījusies efektīva. Taču nav šādu tiesību aktu par veselības apdraudējumu, ko rada ķīmiskie un bioloģiskie aģenti, kas nav infekcijas slimības, vai notikumi vides jomā. Tādēļ šīs iniciatīvas mērķis ir apsvērt iespēju un nepieciešamību nodrošināt, ka risinājumi visu veidu sabiedrības veselības apdraudējuma gadījumos ir līdzīgi kā infekcijas slimību gadījumā. Ietekmes novērtējuma procesa ietvaros Komisija ir sākusi apspriešanos ar ieinteresētajām personām, kuras uzmanības centrā ir sabiedrības veselība dalībvalstīs. Apspriešanās rezultāti tiks izmantoti tiesību akta iniciatīvas sagatavošanā, ko paredzēts iesniegt līdz 2011. gada beigām²⁵.

Klasificētas informācijas aizsardzība

ES būtu jāizstrādā integrēta pieeja, pamatojoties uz krīzes situāciju kopīgiem izvērtējumiem. Dažas ES aģentūras ir būtiski šā procesa dalībnieki, un iespēja atbilstīgā līmenī koplietot klasificētu informāciju ir priekšnoteikums, lai panāktu labāku informācijas koplietošanu un, vajadzības gadījumā, sagatavotu kopīgus ES draudu un riska novērtējuma ziņojumus. Efektīvai koordinācijai starp ES iestādēm, struktūrām un ES aģentūrām nepieciešama saskanīga vispārēja sistēma klasificētās informācijas aizsardzībai. Komisija strādā pie saskanīgas vispārējas sistēmas izveides klasificētas informācijas apmaiņai ar ES aģentūrām, nodrošinot, ka klasificētai informācijai tiek nodrošināta līdzvērtīga aizsardzība kā citās ES iestādēs un dalībvalstīs.

²⁴ Komisijas dienestu darba dokuments par ES riska novērtējumu un kartēšanas pamatnostādņēm katastrofu pārvaldībai, SEC(2010)1626 galīgā redakcija, 21.12.2010.

²⁵ Tos paredzēts pieņemt 2011. gada 7. decembrī.

Civilā aizsardzība – ārējā un Eiropas ārkārtas reaģēšanas spēja

Komisija ir iesniegusi priekšlikumu, ar ko izveido Eiropas reaģēšanas spējas ārkārtas situācijās²⁶, balstoties uz dalībvalstu līdzekļiem, ko tās iepriekš apņēmušas sniegt, pēc vajadzības piesaistot ES operācijām, kā arī iepriekš saskaņotiem ārkārtas rīcības plāniem. ES nepieciešams pāriet no *ad hoc* koordinācijas uz sistēmu, kas ir iepriekš plānota, iepriekš noteikta un paredzama. Tādējādi ES reakcija katastrofu gadījumos kļūtu efektīvāka, lietderīgāka, saskaņīgāka un uzskatāmāka. Tas tiks panākts ar vairākiem pasākumiem, kas vēl vairāk uzlabos līdzekļu plānošanu un pieejamību Eiropas rīcībai ārkārtas situācijās, tostarp regulāriem riska novērtējumiem, standarta scenāriju izstrādi, līdzekļu kartējumu un ārkārtas situāciju plānošanu, Eiropas reaģēšanas spējas ārkārtas situācijās izveidi, apvienojot piedalošos valstu līdzekļus, kas paredzēti ES operācijām, kas vēl vairāk veicinātu gan plānošanu, gan līdzekļu pieejamību Eiropas reaģēšanai uz ārkārtas situāciju. Ir sākts ietekmes novērtējums (tostarp apspriešanās ar ieinteresētajām personām), lai sniegtu informāciju Komisijas priekšlikumam līdz 2011. gada beigām atjaunot ES tiesību aktus civilās aizsardzības jomā.

²⁶ Komisijas paziņojums „Eiropas reaģēšanas spēju stiprināšana katastrofu gadījumos: civilās aizsardzības un humānās palīdzības nozīme”, 26.10.2010. COM (2010) 600 galīgā redakcija.

Progresa ziņojuma pārskata tabula par visiem IDS mērķiem un darbībām

5. MĒRĶIS: Uzlabot Eiropas izturētspēju krīzes un katastrofu gadījumos				
	<i>1. darbība: Pilnībā izmantot solidaritātes klauzulu</i>	<i>2. darbība: Visu apdraudējumu pieeja draudu un riska novērtējumam</i>	<i>3. darbība: Dažādu situāciju apzināšanās centru sasaiste</i>	<i>4. darbība: Eiropas reaģēšanas spējas katastrofu gadījumos attīstīšana</i>
2011	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;">Priekšlikums par solidaritātes klauzulas izmantošanu</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;">Riska novērtējuma un kartējuma pamatnostādnes katastrofu pārvarēšanas jomā</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto; margin-top: 10px;">Priekšlikums par veselības apdraudējumu</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;">Priekšlikums par saskanīgu vispārēju sistēmu klasificētās informācijas aizsardzībai</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;">Priekšlikumi, kā attīstīt Eiropas reaģēšanas spējas ārkārtas situācijā</div>
2012		<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;">Valstu pieejas riska pārvaldībai</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto; margin-top: 20px;">Pārnozaru pārskats par iespējamiem turpmākiem dabas vai cilvēku radītiem riskiem</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;">Nostiprināt saiknes starp nozaru agrīnas brīdināšanas un krīzes sadarbības funkcijām</div>	
2013		<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;">Regulāri pārskati par aktuālajiem draudiem</div>		
2014	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;"> Krāsu nozīme: Zaļa: darbība (plānots, ka tiks) pabeigta 2011. gadā Dzeltena: darbība notiek Sarkana: darbība nav sākusies </div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;">Saskanīgas riska pārvaldības politikas izveide</div>		

Transversāli jautājumi

Saskanība starp drošības iekšējo un ārējo dimensiju

Pašlaik tiek izstrādātas vairākas iniciatīvas nolūkā veicināt sadarbību starp drošības iekšējiem un ārējiem aspektiem. Lai panāktu ciešāku sadarbību un koordināciju ES drošības jomā, tiks rīkotas regulāras iestāžu informatīvās sanāksmes nolūkā uzlabot plānošanu un informācijas plūsmu ES drošības jomā. Pirmā šāda *COSI* un Politikas un drošības komitejas sanāksme notika 2011. gada 1. jūnijā, lai apmainītos viedokļiem par to, kā uzlabot sinerģiju starp ES drošības iekšējiem un ārējiem aspektiem. Papildus tam EĀDD un Komisija izstrādāja kopīgu dokumentu par to, kā stiprināt saiknes starp Kopējās drošības un aizsardzības politikas (KDAP) un Brīvības, drošības un tiesiskuma (TI) jomu dalībniekiem, kurā tiek atbalstīta ideja, ka ciešāka sadarbība starp civilajām KDAP misijām un TI dalībniekiem varētu dot jūtamu uzlabojumu Eiropas drošībā. Kopīgā dokumenta konkrētos ieteikumos tiek atzīts, ka informācijas koplietošana ir svarīga un ir nepieciešams to uzlabot, lai rastu veidus, kā notikumus paredzēt, nevis tikai reaģēt uz tiem. Otrkārt, nepieciešams veicināt ES ārējās darbības plānošanas koordināciju, jo tā ir būtiska, lai savlaicīgi sadarbotos misiju plānošanā.

Vēl viena joma, kurā var sasniegt jūtamus rezultātus, ir KDAP misiju un Eiropola sadarbība. Padome daudzkārt ir atzinusi, ka KDAP²⁷ un daudzām TI ārējām darbībām ir bijuši kopīgi vai papildinoši mērķi. KDAP misijas ir arī būtiski sekmējušas Savienības iekšējo drošību, ņemot vērā to centienus atbalstīt smagu starptautisku noziedzīgu nodarījumu apkarošanu valstīs, kurās tie notiek, un nostiprināt tiesiskuma ievērošanu. Eiropadome ir rosinājusi iedibināt ciešāku sadarbību starp TI un KDAP, izstrādājot šos kopīgos mērķus. Arī Eiropadomes pieņemtajā Stokholmas programmā teikts, ka “Eiropalam būtu jāstiprina saikne ar KDAP policijas misijām un jādod ieguldījums Eiropas tiesībaizsardzības iestāžu sadarbības standartu un labas prakses veicināšanai trešās valstīs”.

TI jomas interesēs jo īpaši ir panākt, ka tā ir cieši iesaistīta jau pašā procesa sākumā, īpaši ES darbības nepieciešamības noteikšanā un novērtēšanā krīzes situācijā. Tas ļaus pienācīgi un savlaicīgi novērtēt nepieciešamās speciālās zināšanas, ņemot vērā situāciju organizētās noziedzības jomā attiecīgajā trešā valstī vai reģionā. Tas palīdzēs arī uzlabot politiskos un operatīvos lēmumus un uzdevumu noteikšanu, kuri pēc tam jāīsteno civilajām policijas misijām. Eiropola analītiskās spējas un drošas informācijas apmaiņas tīkla lietojumprogramma (*SIENA*) informācijas apmaiņai, kurā saslēgtas visu 27 ES dalībvalstu tiesībaizsardzības iestādes, var palīdzēt KDAP misijām pielāgot savas metodes un precizēt mērķus, ņemot vērā organizētās noziedzības kopējo ainu Eiropā, ko sniedz Eiropols, veicot draudu novērtējumus un analīzi.

Otrs faktors, proti, informācijas apmaiņa starp KDAP policijas misijām un Eiropolu ir svarīgs savstarpējās sadarbības aspekts. Sadarbības mehānisms, kas ietver nepersonas datu apmaiņu, kopumā ņemot, ir labi iedibināts ar administratīvu vienošanos starp Eiropolu un Padomes Ģenerāls sekretariātu. Tādēļ galvenais jautājums ir – kā padarīt iespējamu KDAP policijas misijās vai saistībā ar tām savāktu personas datu tiešu apmaiņu ar Eiropolu. Attiecībā uz *EULEX* Kosovā²⁸, kur pilnvaras ietver arī izpildes uzdevumus, ir panāktas konkrētas

²⁷ Pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā atsauce uz “EDAP” (Eiropas drošības un aizsardzības politiku) jālasa kā “KDAP” (Kopējā drošības un aizsardzības politika).

²⁸ Pēc tam, kad 2008. gada 17. novembrī tika pieņemts Eiropas Savienības Padomes secinājumu projekts par iespējamu sadarbības mehānismu starp civilajām KDAP misijām un Eiropolu attiecībā uz

vienošanās, kas ļauj veikt personas datu apmaiņu ar Eiropolu. Šis mehānisms varētu kalpot par labākās prakses piemēru, un to varētu izmantot citās KDAP misijās katrā gadījumā atsevišķi. Ir jāizvērtē arī nepieciešamība izveidot datu aizsardzības sistēmu, kas būtu piemērojama arī KDAP.

ES paplašināšanās politika joprojām ir viens no galvenajiem elementiem, kas veicina ES iekšējo drošību. Paplašināšanās process dod būtiskus stimulus attiecīgajām valstīm veikt reformas, stiprinot savas tiesībaizsardzības un tiesu iestāžu spējas. Turklāt dialogi par vīzu režīma liberalizāciju un vīzu režīma pēcliberalizācijas mehānismi ir būtiski veicinājuši reformu īstenošanu Rietumbalkānu valstīs.

ES mērķis ir arī uzlabot partnervalstu spējas savas lomas ietvaros pievērsties galvenajiem pašreizējiem draudiem drošībai mieram un stabilitātei visā pasaulē. Šajā nolūkā Stabilitātes instrumentā (*IFS*) noteiktās ilgtermiņa prioritātes paredz inovatīvu spēju veidošanu, apvienojot finansiālo un tehnisko palīdzību valsts, reģionu un starpreģionu līmenī. Šā instrumenta 1. prioritāte attiecas uz atbalstu starptautiskiem centieniem mazināt ķīmisko, bioloģisko, radioloģisko un kodolapdraudējumu (*CBRN*). No *IFS* finansēto pasākumu mērķis ir mazināt *CBRN* apdraudējumu, tostarp masu iznīcināšanas ieroču (*MII*) izplatīšanu, jo īpaši efektīvi īstenojot *CBRN* materiālu un aģentu kontroli, divējāda lietojuma preču eksporta kontroli un agrākos ieroču speciālistus piesaistot nemilitāras izpētes pasākumiem. Laikposmā no 2007. gada līdz 2013. gadam šim mērķim tikuši paredzēti 300 miljoni euro un ir sāta iniciatīva “*CBRN* izcilības centri”, kurai tika piešķirts budžets gandrīz 100 miljonu euro apmērā. Šīs iniciatīvas mērķis ir valstu un reģionu līmenī attīstīt nepieciešamās institucionālās spējas, lai cīnītos pret *CBRN* apdraudējumu neatkarīgi no tā izcelsmes – vai tam ir krimināls raksturs (izplatīšana, zādzība, sabotāža un nelikumīga tirdzniecība) vai nejaušs (avārijas ražošanā, piemēram, Bopālā vai Fukušimā), vai dabiska izcelsme (galvenokārt pandēmijas).

Attiecībā uz organizēto noziedzību, terorismu, narkotiku, cilvēku un ieroču nelikumīgu tirdzniecību un kritiskās infrastruktūras apdraudējumu Stabilitātes instrumenta 2. prioritāte galvenokārt ir vērsta uz spēju veidošanu ciešā sadarbībā ar saņēmējām valstīm. Spējas drošības jomā tiek parasti stiprinātas valstu, reģionu un visbeidzot starpreģionu līmenī. Laikposmam no 2007. gada līdz 2013. gadam šiem pasākumiem tika paredzēti 118 miljoni euro.

Finansiālais atbalsts

Komisija vēlas nodrošināt, ka ar drošību saistītie pasākumi, tostarp drošības pētniecība, nozares politika un projekti ar iekšējo drošību saistīto ES finansējuma programmu ietvaros ir saskanīgi ar IDS stratēģiskajiem mērķiem. ES finansējums, kas varētu būt nepieciešams laikposmam no 2012. līdz 2013. gadam, tiks darīts pieejams pašreizējo finansējuma programmu (“Noziedzības profilakse un apkarošana (*ISEC*)” un “Terora aktu un citu ar drošību saistītu risku profilakse, gatavība tiem un to seku pārvarēšana (*CIPS*)”) ietvaros. Šajā sakarā *ISEC* 2011. gada darba programmā ir atspoguļotas “IDS darbībā” prioritārās jomas. Turklāt Komisija ir novērtējusi²⁹ gūtos rezultātus un kvalitatīvos un kvantitatīvos aspektus,

informācijas savstarpēju apmaiņu, ir tikusi īstenota personas datu apmaiņa starp Eiropolu un *EULEX* Kosovā: Personas datus pārsūta starp *EULEX* (to veic *EUOCI* (Eiropas Savienības kriminālizlūkdatu vākšanas birojs) un Eiropolu ar Eiropola valsts vienību (*ENU*) starpniecību, kuras ir izvietotas trīs dalībvalstu galvaspilsētās (FI, SE, UK).

²⁹ Komisijas Paziņojums par pamatprogrammas “Drošība un brīvību garantēšana” starpposma novērtējumu (2007.-2013. g.), COM(2011)318 galīgā redakcija.

kādi piemīt pamatprogrammai “Drošība un brīvību garantēšana (2007.-2013. g.)”; kurā ietilpst abas programmas — *ISEC* un *CIPS*.

Laikam pēc 2013. gada finansējums iekšējās drošības jomā tiks skatīts kontekstā ar visu uz šo laikposmu attiecināmo priekšlikumu apspriešanu Komisijā. Šo debašu ietvaros Komisija ir ierosinājusi nākamajā daudzgadu finanšu shēmā izveidot Iekšējās drošības fondu (IDF), kurā tiek atspoguļoti Iekšējās drošības stratēģijas stratēģiskie mērķi un prioritātes, un tiek veicināts, ka attiecīgās valsts iestādes un aģentūras prioritāros pasākumus īsteno labākajā iespējamajā veidā, un kurš ir pietiekami elastīgs, lai varētu pielāgoties jauniem draudiem un problēmām drošības jomā. Komisija uzskata, ka pašreizējā nesaskaņotība starp pētniecības finansējumu un darbības finansējumu būtu jānovērš, ierosinātā IDF ietvaros atbalstot īpašus testēšanas un validēšanas pasākumus (piemēram, attiecībā uz sistēmu prototipiem). Tas ļaus tiesībsardzības iestādēm vieglāk sērijveidā piemērot augsti kvalitatīvu drošības jomas pētījumu rezultātus un tos lielā apmērā izmantot darbībā.

Drošības pētniecība un sadarbība ar privāto sektoru

Drošības pētniecību finansē īpašas tēmas ietvaros Septītajā pētniecības pamatprogrammā (2007.-2013. g.). Komisija nodrošina, ka vispārējā plānošana ir cieši saistīta ar ES drošības politikas virzieniem, par ko liecina arī daudzi no 200 pētniecības projektiem, kas līdz šim ir finansēti šīs programmas ietvaros. IDS mērķi ir labi atspoguļoti drošības pētniecības darba programmās 2011.-2012. gadam. Pašlaik tiek veikta analīze saistībā ar darba programmu 2013. gadam, kas viena pati paredzēs aptuveni 290 miljonus euro, un minētā analīze palīdzēs apzināt svarīgākos trūkumus un vajadzības pētniecības jomā, ņemot vērā arī “IDS darbībā” noteiktās prioritātes.

Pēc 2013. gada drošības pētniecību turpinās finansēt no turpmākā pētniecības un inovācijas daudzgadu instrumenta (“Apvārsnis 2020”). Komisijas priekšlikums pētniecības un inovācijas kopējam budžetam nākamajā daudzgadu finanšu shēmā paredz 46 % pieaugumu, kas būtu jāatspoguļo attiecīgajā drošības pētniecības daļā.

Lai panāktu labāku atbilstību starp līdzekļiem un politikas virzieniem drošības jomā, Komisija ir arī izvērsusi plašāku dialogu ar privāto sektoru, īpaši ar ražošanas nozari. Šajā nolūkā ir ierosināts iedibināt regulāru (ikgadēju) publiskā un privātā sektora augsta līmeņa apaļā galda apspriedi, kurā ES iestādes un organizācijas, dalībvalstis un privātais sektors var apmainīties idejām par to, kā vislabāk strādāt pie IDS prioritāšu īstenošanas. Pirmā augsta līmeņa publiskā un privātā sektora apaļā galda apspriede drošības jomā starp ES un dalībvalstu publisko sektoru un privātā sektora pārstāvjiem notika 2011. gada februārī. Turklāt, lai liktu lietā pilnībā funkcionējoša drošības jomas tirgus vēl neizmantoto potenciālu, Komisija pašlaik gatavo paziņojumu par ES drošības rūpniecības politiku.